

Augustus 2011

48ste JAARGANG
No. 2

NATZWEILER BERICHTEN

VAN DE

"STICHTING VRIENDENKRING VAN OUD-NATZWEILERS"

=====
BESTUUR

Voorzitter interim:

**Mr P.J.Ph. Dietz de Loos
Postbus 453
2240 AL WASSENAAR
Tel: 070 – 5129263**

Secretaris:

**R. Schutrup
Burg. Wijnaendtslaan 15
3042 CA Rotterdam
Tel: 010 - 4622384**

Secretaris buitenland:

**Mr P.J.Ph. Dietz de Loos
Postbus 453
2240 AL WASSENAAR
Tel: 070 - 5129263**

Penningmeester:

**M.J. Vogelzang – de Loos
Eosstraat 5-3
1076 DK Amsterdam
Tel.: 020-6629822/Mob: 06-51803406
e-mail: marjolijndeloos@gmail.com**

Financieel adviseur:

**R. Bakels
Koningin Emmalaan 9b
1405 CJ Bussum
Tel: 035 - 6936733**

Bankrekening stichting: ING 394148

Redactie:

**N. Planjer & M. de Loos
P/a Mient 42
2564 KP DEN HAAG
Tel: 070-3606796
E-mail: nplanjer@hotmail.com**

INDEX

	Pag.
1. Bestuur	1
2. Index	2
3. Van de Redactie	3
4. Mededelingen:	
a. bedankjes	4
b. familieberichten	4
c. overige	4
5. Ad de Jonge	5
6. Oproep: vergeten oorlogsslachtoffers	6
7. Een greep uit de memoires van Janus Ritter	9
8. Geboortedata oud-Natzweilers	16
10. Kalender jaarlijkse evenementen	17
11. Programma Natzweilerreis	19
12. Van de Penningmeester	20
13. De Giroloterij	20
14. Uit de krant	21
16. Boekbespreking	24
17. Stichting Cogis	25
18. Colofon	26

VAN DE REDACTIE

Vanaf heden zullen de Natzweilerberichten weer vier keer per jaar verschijnen. De volgende nieuwsbrief verschijnt in oktober en de laatste dit jaar in december.

Namens het bestuur,
de redactie

MEDEDELINGEN:

a. bedankjes

b. familieberichten

Verdrietig hebben we het bericht vernomen dat **Gerda van Soest** op 15 mei jl. is overleden. Zij is begraven op de begraafplaats Rhijnhof in Leiden. Wij wensen alle familie, vrienden en kennissen veel sterkte toe met dit gemis.

Op 18 juni jl. is **mevrouw H. Vermeulen-Gravestein** overleden. Namens de redactie wensen wij kinderen, andere familie leden, vrienden en kennissen veel sterkte toe met het dragen van dit verlies.

Op 7 juli is **Joop Koekoek** na een kortstondig ziekbed overleden. Gelukkig heeft hij nog weten te achterhalen wat er precies is gebeurd met zijn vader. Wij leven mee met familie, vrienden en kennissen en wensen allen veel sterkte toe de komende periode.

De redactie ontving het verdrietige bericht dat **Sara Maria Maaïke Moerland**, weduwe van Derk Karel Moerland is overleden op 83-jarige leeftijd. De Vriendenkring wenst familie, vrienden en kennissen veel kracht toe met het verwerken van dit verlies.

c. overige

Vraag om extra bijdrage voor het **Kindermuseum**. Nu of Nooit! Directeur Liesbeth van der Horst van het **Verzetsmuseum** doet een dringend beroep op iedereen die het belangrijk vindt dat het kindermuseum er komt. "Het is van belang dat het Kindermuseum er komt, juist in deze tijd. In onze samenleving worden onze waarden en normen vaak aan de ervaringen in de oorlog gespiegeld. Daarom moeten jongeren weten wat er is gebeurd. Nu de generatie van de directbetrokkenen wegvalt is dat des te meer van belang," aldus Hans Blom, bestuursvoorzitter.

Bijdragen kunnen gestort worden op: banknummer: 1115 50 939

KORT OVERZICHT VAN HET LEVEN VAN AD DE JONGE

Den Haag 8 juni 2011 - Jonkheer Willem Adriaan Hugo de Jonge, voor zijn vrienden Ad, werd geboren in Den Haag. Hij volgde daar het Nederlands Lyceum. In dat conservatieve liberale milieu was hij de rebel die pleitte voor de socialistische SDAP. Na het eindexamen in 1938 ging hij economie studeren in Amsterdam (politieke wetenschappen bestond nog niet als studierichting). Daar werd de latere president van de Rekenkamer, Harry Peschar, zijn beste vriend. Al in 1939 maakte Ad plannen voor verzet tegen Hitler – overtuigd dat het oorlog zou worden.

In de herfst van 1940 begon hij met vrienden het illegale blad “Uit de woestijn” te schrijven en te verspreiden. In de lente van 1941 werd hij opgepakt en in de Scheveningse gevangenis opgesloten. Veroordeeld in Utrecht in 1943 ging hij eerst naar Kamp Amersfoort. Later via Vught naar Natzweiler als NN Häftling (Nacht und Nebel). Van gevangenen uit Polen, Rusland en de Oekraïne enz. leerde hij Russisch, maar ook hoe Stalin een – zo mogelijk – nog groter moordenaar was dan Hitler. De strijd tegen het communisme werd voor hem een levenstaak nadat hij terugkwam – ziek – uit Duitsland. Ad ging na Natzweiler met de andere Nederlanders naar Dachau, maar werd doorgestuurd naar Neuengamme; vandaar naar Gross Rosen, een verschrikkelijk kamp in Oost-Duitsland. Toen naar Dora (waar de V's gebouwd werden) en van daaruit naar de zogenaamde Boelcke-Kaserne, waar alle zieken lagen te sterven. Als de Amerikanen die bombarderen, vlucht Ad met de SS-ers en anderen weg. De stad Northausen staat in brand. Eén of twee weken zwerft hij rond, ligt nog een week bij een boer in het hooi en wordt bevrijd door de Amerikanen.

Na de oorlog kon hij niet meer studeren en ging hij werken op het Bureau van de PvdA. Hij trouwde en wij kregen twee zonen. Later werkte hij bij de Binnenlandse Veiligheids Dienst in Den Haag. Wij kregen nog een dochter. Zijn werk boeide hem; hij kende het Communisme en kon het bestrijden. Na zijn pensioen verdiepte hij zich in de schilderkunst van de Haagse School en kocht schilderijen op veilingen. Onze vakanties brachten wij in Frankrijk door; eerst op een Franse boerderij in de bergen, later rondtrekkend met de auto. In 2002 is Ad gestorven.

Gonne J. de Jonge

OPROEP

VERGETEN OORLOGSLACHTOFFERS

VOOR INFORMATIE OVER DOOR BURGERS VERLEENDE HULP AAN GEVANGENEN IN NEDERLANDSE CONCENTRATIEKAMPEN IN DE TWEEDE WERELDOORLOG EN OVER DE THUISSITUATIE VAN ACHTERGEBLEVEN FAMILIELEDEN, IN HET BIJZONDER VAN DE GEVANGENEN IN KAMP VUGHT

Tijdens de Tweede Wereldoorlog heeft de Duitse bezetter een kleine 200.000 Nederlanders om allerlei redenen gevangen gezet in Nederlandse concentratiekampen. Veel is geschreven over het vaak erbarmelijke lot van deze mannen en vrouwen. Weinig aandacht is geschonken aan de onzekerheid en aan de dikwijls moeilijke omstandigheden - financieel en emotioneel - waaronder het veel grotere aantal achtergebleven familieleden moest verkeren. Zij worden wel de groep van de “vergeten oorlogsslachtoffers” genoemd.

Gelukkig woonden er in de buurt van die kampen een klein aantal burgers dat tussen de vele passieve omstanders toch in verschillende vormen hulp aan de gevangenen en hun families heeft willen geven. In Vught hebben de dames Van Beuningen – Fentener van Vlissingen en Timmenga - Hiemstra daaraan met verschillende teams van help(st)ers leiding gegeven . Aan de ‘vergeten oorlogsslachtoffers’ heeft vooral mevrouw Timmenga haar hulp geboden, terwijl mevrouw van Beuningen zich meer op de gevangenen zelf richtte. In het najaar zal een onderzoek starten naar het ontstaan en functioneren van de hulpverlening door burgers aan gevangenen en hun families, in het bijzonder rond kamp Vught. Specifieke aanleiding zijn de onlangs bij het NIOD beschikbaar gekomen ruim 1.800 brieven die door familieleden uit heel Nederland geschreven zijn aan mevrouw Timmenga in Vught. Zij zijn een belangrijke nieuwe bron. Dat geldt ook voor de zeker 1.000 - ook nog niet bestudeerde - brieven voor mevrouw van Beuningen.

Als bron wordt ook gezocht naar exemplaren van de duizenden antwoordbrieven (tot nu toe spoorloos) die zij hebben laten schrijven en naar andere relevante geschriften. Behalve over het beschikken van dat schriftelijk materiaal worden oud-gevangenen, hun kinderen en anderen hiermee opgeroepen te melden dat zij over herinneringen aan de thuissituatie van toen en aan de burgerhulpverlening beschikken om dat via interviews vast te laten leggen.

Dit onderzoek zal verricht worden door mevrouw drs. Inger Schaap, historicus, die reeds het boek "Sluipmoordenaars" over de beruchte Silbertannemoorden op haar naam heeft staan. Zij zal de resultaten van het onderzoek vastleggen in een publicatie voor een breed Nederlands publiek. De heer dr. D.B. Jochems (bekend van zijn activiteiten voor de geschiedschrijving van het Philips-Kommando) zal voor het Nationaal Monument Kamp Vught de begeleiding door historici en archiefdeskundigen coördineren. De werktitel van het project luidt 'Het stationskoffiehuis in Vught, Burgerhulp voor gevangenen en hun families'

Iedereen die materiaal en herinneringen heeft over de thuissituatie en over contacten met de hulpverleners, wordt opgeroepen dat te melden. Dat kan per mail aan de onderzoekster via inlichtingenvught@gmail.com en per post bij de heer Jochems, Oud-Valkenburg 28, 6305 AB Schin op Geul, of telefonisch via 043 4591459.

Aanvullende informatie voor de redactie

In het kamp Vught hebben in 1943 en 1944 ruim 31.000 mannen, vrouwen en kinderen korte of langere tijd gevangen gezeten, waaronder zo'n 12.000 joodse. Die groep kende nauwelijks achtergebleven familieleden. De hulp van de doortastende dames in Vught richtte zich daarom ongewild vooral op de 19.000 niet-joodse gevangenen met hun achtergebleven families. Mevrouw Van Beuningen hield zich vooral bezig met het verstrekken van boterhampakketten voor dagelijks honderden gevangenen, maar ondernam persoonlijk ook risicovolle acties in de richting van de kampcommandanten. . Mevrouw Timmenga en haar team gaven hun hulp meer aan de achtergebleven families, met vaak meer risico's door samenwerking met het verzet. Zij hield elke dag spreekuur in het stations koffiehuis voor familieleden die informatie over hun verwanten kwamen vragen of bemiddeling voor hulp aan hen. Vanuit haar woning zorgde haar gezin voor de wekelijks toegestane familiepakketten (met voedsel en warme kleding) voor dagelijks tientallen gevangenen van wie de familie daartoe - vooral financieel - niet in staat was. Mevrouw Timmenga zou in die jaren zeker 5.000 brieven hebben ontvangen, merendeels van familieleden. Een klein deel kwam van personen en instellingen die aanboden om haar hulp mogelijk te maken door het leveren van geld, bonnen en/of ingrediënten voor de pakketten. Zij heeft alle brieven ook laten beantwoorden. Daarvan is er tot nu toe geen enkele gevonden. Ruim de helft van de door haar ontvangen brieven bevat dankbetuigingen en verzoeken om informatie. De overige betreffen vooral vragen om bemiddeling en hulp voor het verzorgen van die pakketten. In sommige worden beelden

geschetst van de onzekere en moeilijke omstandigheden, waaronder de achtergebleven familieleden moesten verkeren. Hoewel dat vaak verondersteld werd door de schrijvers van de brieven, waren beide dames met hun teams niet betrokken bij de (schaarse) hulpverlening van het Rode Kruis. Die heeft in Vught vermoedelijk alleen betrekking gehad op het verstrekken van medicijnen e.d.

Dr. D. B. Jochems, Schin op Geul, juni 2011.

EEN GREEP UIT DE MEMOIRES VAN JANNUS RITTER

Van Paul Ritter, de zoon van Janus Ritter ontvingen wij de memoires van Janus Ritter over zijn kampeven in de diverse kampen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Hieronder volgt een eerste gedeelte van zijn periode in Natzweiler. Het tweede gedeelte van zijn periode in Natzweiler volgt in de volgende Natzweilerberichten van oktober dit jaar.

Janus Ritter op de reünie van 1985 met H.M. Koningin Beatrix, Bauke Planjer en Nico Wijnen

VI. NATZWEILER

Maart 1944 - De eerste indruk van Natzweiler viel inderdaad niet mee. Om te beginnen lag er bijna een meter sneeuw en als ervaren gevangene had ik langzamerhand sneeuw leren vrezen en haten.

De bouw van het kamp beviel me ook helemaal niet. Het was namelijk tegen een steile helling gebouwd, zo steil, dat alle verkeer op en af over trappen plaats vond. Al spoedig bleek, toen wij uitgeladen waren en langs alle trappen naar beneden gevoerd naar het crematorium, dat dit kamp vrijwel geheel in handen was van "groenen" en "zwarten", een veeg teken. Voorlopig echter deed men zijn best om ons voor hun doen zo netjes mogelijk te behandelen. Wij ondergingen de gebruikelijke douche en ontluizing, zoals bij iedere aankomst in een nieuw kamp. Om te beoordelen hoe het met voeding en behandeling stond in dit kamp, bekeek ik de lichamelijke toestand van de bewoners. Zij deden mij iets aan die van Amersfoort denken, hoewel niet zo erg. Zij waren flink vermagerd en hadden een sterke bruine gelaatskleur, een teken van zwaar werk in de buitenlucht.

Al spoedig werden wij ook aan het werk gezet en omdat wij nieuwelingen waren, zocht men natuurlijk niet het makkelijkste werk uit. De hele dag sjouwden we met kruiwagentjes mest tegen de helling op om het buiten het kamp in het tuintje van de commandant neer te gooien. Geen werk is me ooit zwaarder gevallen dan dit. Daar kwam bij dat de weg glad was en dat de meesten in Buchenwald een lui, zittend leven gewend waren geweest. Gelukkig duurde het niet lang tot de mestput leeg was. En toen onze quarantaine afgelopen was, werden wij in het normale kampleven ingeschakeld. Na ons luie leventje in Buchenwald was de overgang naar Natzweiler wel zuur. Natzweiler was twee jaar achter. Van de groepen, die er zoals wij ook hadden ontmoet, in Juli reeds gekomen waren, waren reeds velen gestorven. Zo hadden bijvoorbeeld tot voor kort de N.N.-gevangenen zg. "Reviersperré" gehad: zieken en stervenden mochten niet in het revier behandeld worden. Evenmin mochten tot kort voor onze aankomst N.N.-gevangenen in commando's werken, die binnenshuis werkten, of lichte arbeid verrichtten. Brieven schrijven of ontvangen was nu voorgoed afgelopen en van pakketten was natuurlijk helemaal geen sprake meer. Zelfs wanneer een N.N.-gevangene stierf, werd er geen bericht naar zijn huis gestuurd. Hij, die in Kl. Natzweiler binnenging, was voor de wereld reeds dood, met recht in nacht en nevel verdwenen! Gelukkig voltrok zich ook hier na verloop van tijd eenzelfde verbeteringsproces als wij in Buchenwald reeds meegemaakt hadden en toen wij in september dit kamp verlieten, was het toch weer met een gevoel van spijt om het betrekkelijk goede leven daar te moeten verlaten met een toekomst van onzekerheid en van strijd om weer een nieuwe positie te veroveren. De laatste tijd, die ik in Natzweiler doorbracht, was tevens ook de laatste "goede" tijd, die ik in mijn gevangenenbestaan heb gehad. Inderdaad was de tegenstelling wel groot, als men bedenkt dat het in het begin nog voorkwam, dat het hele kamp, bij wijze van straoefening, op de appèlplaats moest blijven staan, totdat er ten minste 10 gevangenen zouden zijn bezweken. In de laatste maanden was het zelfs toegestaan dat de gevangenen tijdens het werk schuilden voor de regen. De hoofdoorzaak van deze verbeteringen was de vestiging van een kleine oorlogsindustrie, waar wij grotendeels in te werk gesteld werden. Wij waren zo van nutteloze voorwerpen, die vernietigd moesten worden, gepromoveerd tot nuttige goedkope arbeidskrachten, die dus de moeite waard waren om in leven gehouden te worden.

Aanvankelijk leek het geluk mij gunstig gezind, nadat ik enige dagen op het blok had gezeten, in afwachting van definitieve tewerkstelling in een commando, kwam er op een goede dag plotseling een man op mij af, naar later bleek de kapo van het commando "Struthof", met de vraag of ik misschien wassen en strijken kon. Nu had ik in de afgelopen jaren al wel geleerd op zulke vragen altijd "ja" te antwoorden en daarom zei ik nu ook maar "ja". Dit had tot gevolg dat ik diezelfde middag al mee naar beneden, naar de "Struthof" ging, en mijn loopbaan als SS-wasser begon.

De Struthof was namelijk een oude boerderij, die in vreedstijd zelfs een bekend wintersportcentrum was geweest. Nu waren daar de SS-keuken en een deel van de administratie van het kamp gevestigd. Voor het SS-personeel van de keuken was er een klein wasserijtje ingericht, waar deze heren hun goed en hun witte voorschoten lieten wassen. De gevangene, die tot dat moment daar gewerkt had, zou spoedig op transport gaan en daar NN-ers de enige waren, die gegarandeerd niet op transport gingen, had de kapo op goed geluk een NN-er uitgepikt om als plaatsvervanger op te treden, en dat was toevallig ik geweest.

Een paar weken bracht ik zo al wassend door, enerzijds een goede baan, daar er geregeld restjes van de keuken afvielen, en er door het clandestien wassen van spullen voor gevangenen veel te "organiseren" viel, anderzijds zeer onplezierig wegens de verantwoordelijkheid, een zaak, die nu eenmaal in een concentratiekamp steeds op den duur uitloopt op een of ander incident. Daar kwam nog bij, dat er iedere avond een stel ketels klaar stond, die wij dan naar boven naar het kamp moesten dragen, een afstand van ongeveer 2 km in voortdurende stijging, wat zeer zwaar was.

Na een dag of 10 van betrekkelijk gemakkelijk leven kwam er echter alweer verandering in mijn bestaan doordat degene, die ik zou aflossen, tenslotte toch niet op transport ging en er dus één teveel in de wasserij was. Het gevolg was natuurlijk, dat ik eruit vloog en tewerkgesteld werd in de "Holtshof", een opslagplaats van barakkenonderdelen, waar we de hele dag moesten sjouwen, bovendien in de buitenlucht, weer of geen weer, waar ik na mijn bureau-bestaan in Buchenwald helemaal niet meer aan gewend was. Daar kwam nog bij, dat onze S.S.-chef een hoogst onplezierige figuur was, die er een genoeg in schepte ons te besluipen wanneer wij aan het werk waren,

en wee wanneer hij ons meende te kunnen betrappen op nietsdoen of "sabotage". Dan liet hij zijn sadisme eerst recht vrije baan en het was haast interessant te zien hoe hij er een soort genoeg in schepte ons met woord en daad zo zwaar en zo gemeen mogelijk te beledigen. Hoeveel moeite zulks ook kostte, het was natuurlijk in het geheel niet aan te raden op deze provocaties in te gaan. Dat had hem natuurlijk aanleiding gegeven zijn haat en laagheid op ons bot te vieren. In mijn gevangen tijd heb ik zeer velen van dit soort ontmoet en deze soort SS-mannen behoorde tot onze gevaarlijkste vijanden.

Tot ons aller grote genoeg hoorde ik later dat deze man zijn loon had gekregen doordat de kapo, die reeds lang op een goede gelegenheid had gewacht om hem te grijpen, hem tenslotte wegens mishandeling wist aan te klagen, en hij uit zijn ambt van kommandoführer ontzet werd, om als gewone "Post" in een ander kamp te worden geplaatst. Men merkte hier op dat, ondanks het vele voorkomen van mishandelingen aller aard, dit toch officieel niet toegestaan was, maar, enerzijds doordat iedereen er zich aan schuldig maakte, anderzijds door een volkomen gedesinteresseerdheid voor het lot der gevangenen, werd er nooit melding van gemaakt en dat vond men ook wel zo gemakkelijk.

April 1944 - Op een goeden dag echter, toen wij 's avonds op het blok zaten, kwam ineens de "Lagerältester" binnen met de mededeling, dat hij een aantal mensen voor de "Steinbruch" nodig had. De Steinbruch was een commando, waar wel perspectief in zat. Oorspronkelijk was het inderdaad een steengroeve geweest, waar het werk zwaar was en uit graafwerk en steensjouwen bestond, maar sinds enige tijd had men er een aantal werkplaatsen neergezet, waarin men zich bezig hield met het slopen van vliegtuigmotoren. Hiermee was het geheel tot oorlogsbedrijf gepromoveerd, waardoor de gevangenen plotseling waardevolle arbeidskrachten waren geworden en een vrij goede behandeling kregen.

Dit betekende tevens het einde van Natzweiler als vernietigingskamp. Weliswaar bestond het oude steengroevebedrijf ook nog en was het werk daar nog niet veel lichter geworden, maar voor hen die daar werkten, bestond steeds de mogelijkheid tot plaatsing in de "hallen". Alles bij elkaar genomen was ik niet ontevreden, toen ik op die beruchte avond ook werd uitgekozen voor de Steinbruch. Als nieuweling werd ik de volgende morgen direct in de

ploeg van Ernst Jager gezet, een van de kolonnes die nog het oude steengroevewerk deden. Een week geleden waren er in deze kolonne nog gevangenen doodgeranseld. Het geluk bleek mij echter ook nu weer gunstig, want juist ook in die week had de hoofdkapo van de Steinbruch de stoute schoenen aangetrokken en een van de ergste onderkapo's er uit gewerkt en op transport laten sturen. Daar dit 80% zeker de dood van den onderkapo betekende, zat de schrik er hij de andere bruten voorlopig in en toen ik mijn intrede deed in de Steinbruch was het er zo vreedzaam als nooit tevoren. De Pinksterdagen gingen dan ook in een zekere rust voorbij en hoewel daarna het werk wel weer met zijn volle zwaarte op ons kwam te rusten, hadden wij geen overmatige last van mishandeling, wat natuurlijk niet wegneemt, dat er zo nu en dan wel eens hardhandig gestraft werd.

Zo leefden wij enige tijd zonder dat er veel afwisseling was. 's Morgens vroeg traden wij aan op het bovenste terras dat tevens uitgangsweg was en bij het eerste kriecken van de dag marcheerden wij de poort uit om onze dagelijkse "marsch" van ongeveer 2 km te maken. Ik praatte dan vaak plezierig met mijn wandelgenoten en genoot van het ontwakende bos, waar wij langs liepen. Dat waren vaak de prettigste uren van den dag, want direct na aankomst werden de commando's ingedeeld en ging men aan het werk, waarbij men niet meer onder de ogen van de koeliedrijvers uit was tot 's avonds laat wanneer het werk was afgelopen en men zich verzamelde voor de terugtocht. Dikwijls werd die terugtocht met een steen van zo'n 10 kg op de schouder volbracht.

Juni 1944 - En toen kwam de 6e Juni, de invasie. Die kwam als de klap op de vuurpijl van een hevige luchtactiviteit die wij konden constateren doordat er onophoudelijk enorme luchtvlotten voorbijkwamen en ook werd aangekondigd door hoopvol gefluisterde geruchten, die steeds sterker werden totdat de waarheid zelf kwam en dit bevestigde. Die ochtend bleven wij in het kamp. Een groot aantal posten was uitgerukt om eventuele parachutisten te bestrijden, zodat men niet genoeg mensen meer had om ons te bewaken. De kolonne Jager werd nu in het kamp te werk gesteld om een diepe geul te graven rondom het hele kamp voor een nieuwe waterleiding. Het was in die tijd erg slecht weer, zodat wij herhaaldelijk doornat regenden. De barakken stonden weliswaar vlak naast ons arbeidsterrein, maar het was streng verboden te schuilen.

Spoedig echter scheen de toestand weer zodanig te zijn dat de gehele Steinbruch kon uitrukken en wij ons werk buiten het kamp weer oppakten. Het duurde niet lang meer of ik zou mijn omstandigheden langzaam maar zeker gaan zien verbeteren. De eerste verandering, hoewel dit nog geen erg grote verbetering was, dat ik van de kolonne Jager in de transport kolonne kwam. Deze had tot taak de grote kisten, waar de motoren in aangevoerd werden en die zo'n 150 kg wogen, na ontlading van de wagen te halen en vervolgens op de schouder naar een opslagplaats te brengen. Wij droegen ze met 6 of 8 man, wat voor een hele dag een behoorlijk aantal kilogrammers betekende. Door de gewoonte wende ik er echter al gauw aan en na enigen tijd was ik beduidend in kracht toegenomen. Daar dit werk algemeen als het zwaarste werd beschouwd, kregen wij ook geregeld wat extra eten. Dit was eten dat de civiele arbeiders, die er ook werkten, voor ons meebrachten uit het dorp. Het had echter heel wat moeite gekost voordat de SS dat had toegestaan. Gelukkig was onze opperste chef, de z.g. Standartenführer (te vergelijken met kolonel of Luitenant generaal) voor ons niet kwaad. Het was een echt type van de hogebaantjesverzamelaar waar het N.S. Duitsland zo rijk aan was. Hij was tegelijk hoofddirecteur en grootste aandeelhouder van de DEST (Deutsche Erd und Stein Werke), burgemeester van Schirmeck en Standartenführer in de SS. Hij was dus volkomen heer en meester over ons en daarom was het een dubbel geluk, dat hij niet kwaad was; hij had ons kunnen maken en breken en alles sidderde dan ook als hij een bezoek aan de Steinbruch bracht.

Ik bleef niet erg lang in deze transportkolonne. Een van de weinige keren dat ik eens een voordeel van mijn ziekte in Buchenwald zou hebben. Met een vriend had ik afgesproken dat hij eens naar de kapo zou gaan en hem zou vertellen dat hij een vriend had, die een zware operatie had ondergaan, die in de zwaarste kolonne van de Steinbruch, de transportkolonne werkte, en voor wie het werk te zwaar werd omdat hij bij dat zware dragen nog steeds pijn kreeg aan zijn operatiewonden. Ik zou dan te bescheiden zijn om zelf naar hem toe te stappen en een kleinzerige indruk maken. Nu had ik mij nog nooit zo gezond gevoeld maar dat deed aan de zaak niet af dat ik toch wel eens een rustiger werkje wilde hebben.

Het resultaat was verbluffend; een paar dagen later kwam de kapo mijn vriendje roepen met de woorden: "Waar is nu die vriend van je? Haal hem maar eens hier" Ze haalden mij en ik kwam in hal 4, waar er juist een uitgegooid was wegens sabotage. De een zijn dood is de ander zijn brood.

Janus Ritter beschrijf niet alleen zijn belevenissen in Natzweiler, maar ook zijn reis en belevenissen uit andere kampen komen in zijn memoires naar voren. De redactie is van plan de memoires van Janus Ritter uit te geven in een apart boekje. De planning is dat dit boekje volgend jaar april 2012 uitkomt.

Mochten er meer herinneringen, brieven, dagboeken e.d. naar boven komen van oud-Natzweilers dan zou de redactie het zeer op prijs stellen deze te ontvangen (dan wel een kopie). In overleg met familie en nabestaanden worden de documenten wel of niet gepubliceerd in de Natzweilerberichten, op de website of in de vorm van een boekje. Neem contact met Nicole Planjer, tel: 06 – 2476 95 85 of mail naar: nplanjer@hotmail.com en Marjolijn de Loos, tel: 06 – 51 803406, of mail naar: marjolijndeloos@gmail.com.

GEBORTE DATA OUD-NATZWEILERS

04-01-1922	Jaap	van Mesdag
30-01-1921	Don	Bamberg
18-05-1922	Skippy	de Vaal
16-06-1916	Velo	Bierman
14-07-1923	Ernst	Sillem
11-08-1922	Abe	Muhlbaum
18-08-1921	Jan	Smeets
19-08-1912	Wim	Roessingh
02-09-1919	Philip	Oprel
13-10-1924	Thijs	Bovenlander
30-10-1919	Pim	Reijntjes
06-12-1922	Jan	van Kuik

JAARLIJKS KALENDER EVENEMENTEN

Datum	Evenement	Locatie
26 augustus 2011	Leren van schokkende ervaringen in het tolkenwerk	Diemen
7 september 2011	Hoe ver ga je? Transculturele psychiatrie in maatschappelijke context. Over medisch-ethische aspecten in traumabehandeling	Beilen
8 september 2011	Nachtmerries: de stand van zaken Mini-symposium voor behandelaars en onderzoekers, georganiseerd door Stichting Centrum '45 en Cogis	Diemen
13 september en 11 oktober 2011	Incidentmanagement en personeelszorg na schokkende gebeurtenissen Training voor P&O-adviseurs, maatschappelijk werkers e.a.	Diemen
14 september 2011	Incidentmanagement en personeelszorg na schokkende gebeurtenissen Training voor directieleden en leidinggevenden	Diemen
15 september 2011	Congres Interculturele ggz	Amsterdam
15 september en 13 oktober 2011	Incidentmanagement en personeelszorg na schokkende gebeurtenissen Training voor leden bedrijfsopvangteams	Diemen
21-22 september 2011	Training Beknopte Eclectische Psychotherapie voor PTSS (BEPP)	Diemen
22 september 2011	Refereerbijeenkomst Stichting Centrum '45	Oegstgeest of Diemen
22 september 2011	Verantwoord omgaan met psychotrauma bij kinderen en jeugdigen	Eindhoven
23 september 2011	Symposium EMDR: brede toepassing in de praktijk	Utrecht
27 september 2011	Mindfulness voor ouders en kinderen	Utrecht
3 oktober 2011	Congres Cognitieve therapie in de praktijk	Amstelveen
12 oktober 2011	Trauma: late gevolgen voor kinderen en volwassenen Symposium Stichting 1940-1945 en Stichting Centrum '45	Utrecht
vanaf 12 oktober 2011	Professioneel omgaan met een psychotrauma Basisopleiding	Diemen
19-22 oktober 2011	7th European Conference on Violence in Clinical Psychiatry	Praag, Tsjechië
20 oktober 2011	Posttraumatische stressreacties: herkenning en aanpak Training voor P&O-adviseurs	Diemen
27 oktober 2011	Refereerbijeenkomst Stichting Centrum '45	Oegstgeest of Diemen

vanaf 27 oktober 2011	Hulpverlening bij oorlogs- en geweldstrauma Vijfdaagse cursus. Brede inleiding in de theorievorming over psychotrauma en een oriëntatie op de theorie en praktijk van traumabehandeling.	Diemen
3-5 november 2011	ISTSS Annual Meeting 2011	Baltimore, USA
4 november 2011	De groep maakt het verschil Studiedag Nederlandse vereniging voor groepsdynamica en groepspsychotherapie (NVGP)	Breukelen
10 november 2011	Posttraumatische stressreacties: herkennen en aanpak Training voor bedrijfsartsen en verzekeringsgeneeskundigen	Diemen
vanaf 11 november 2011	Training Integratieve behandeling van getraumatiseerde kinderen en gezinnen op de vlucht	Diemen
15 en 22 november 2011	Train-de-trainer Methodiek Levensboek	Utrecht
24 november 2011	Refereerbijeenkomst Stichting Centrum '45	Oegstgeest of Diemen
24 november 2011	Congres Onverklaarbare lichamelijke klachten. Lichaam en geest: één zorg	Barneveld
29 november 2011	Psychotrauma: de maatschappij in uw behandelkamer Jaarcongres Nederlandstalige Vereniging voor Psychotrauma (NtVP)	Amsterdam
vanaf december 2011	Training Multy Family Therapy bij getraumatiseerde gezinnen	
15 december 2011	Refereerbijeenkomst Stichting Centrum '45	Oegstgeest of Diemen
2 februari 2012	GGZ Kennisdag: De Eerste Lijn, klaar voor de toekomst?	Amsterdam
1-3 november 2012	ISTSS Annual Meeting 2012	Los Angeles, USA

Lees meer op www.cogis.nl

PROGRAMMA NATZWEILERREIS 8-12 SEPTEMBER 2011

Donderdag 8 september 2011

09.30 uur Vertrek naar hotel la Fischhutte te Mollkirch.
19.30 uur Gezamenlijk diner.

Vrijdag 9 september 2010

08.30 uur Ontbijt
09.30 uur Vertrek Mt. St. Odille
10.00 uur Bezoek klooster
12.30 uur Lunch in klooster, na afloop terug naar hotel
18.30 uur Gezamenlijk diner in hotel
20.15 uur Vertrek naar Kamp voor fakkelwacht
21.00 uur Fakkelwacht in aanwezigheid van Franse vriendenkring
23.00 uur Sluiting bar

Zaterdag 10 september 2010

08.00 uur Ontbijt
09.00 uur Vertrek kamp
10.00 uur Herdenking, kransleggingen, bezoek museum in kamp,
 gaskamer
13.00 uur Lunch bij Metzger
19.30 uur Diner Fischhutte
23.00uur Sluiting bar

Zondag 11 september 2010

08.30 uur Ontbijt
09.30 uur Vertrek bus naar het kamp
10.00–12.00 uur bezoek kamp en steengroeve
12.30 uur Lunch
15.00 uur Vertrek hotel
Middag vrij, wandelen etc..
19.00 uur Afscheidsdiner
23.30uur Sluiting bar

Maandag 12 september 2009

08.00 uur Ontbijt
09.30 uur Vertrek naar Nederland

VAN DE PENNINGMEESTER

De vriendenkring bedankt alle goede gevers voor hun donatie(s) aan de stichting.

Op gironummer: 394148 kunt u uw bijdrage overmaken. De Vriendenkring is u bij voorbaat heel erkentelijk.

GIROLOTERIJ

De activiteiten van de Stichting Vriendenkring van Oud-Natzweilers, waaronder de uitgave van dit blad, worden mede mogelijk gemaakt door de opbrengsten uit de Giroloterij en de Bankloterij.

Uw deelname aan de Giro- en of Bankloterij wordt daarom van harte aanbevolen.

UIT DE KRANT.....

Amsterdam, 21 juni 2011 – Bevrijdingsdefilé Wageningen blijft

Het jaarlijkse bevrijdingsdefilé op 5 mei in Wageningen blijft de komende jaren behouden. Minister Hillen (defensie) stelt dat er niet op het defilé bezuinigd zal worden.

Na 2015 volgt een evaluatie, aldus Hillen gisteren in een debat met de Kamer over het veteranenbeleid. In 2009 kondigde Defensie aan na 2010 de steun aan de herdenking te stoppen en zich te richten op de jaarlijkse Nederlandse Veteranen dag in Den Haag. Dat besluit leidde tot veel onrust. Defensie besloot daarop tot 2013 te blijven meewerken aan het defilé met geld, militairen en materieel. Het bevrijdingsdefilé is de opvolger van het veteranendefilé dat prins Bernhard traditioneel in Wageningen afnam.

De Kamer wil dat Hillen snel duidelijkheid schept over een schadeloosstelling voor een groep ziek geworden veteranen. Om deze volgens Hillen 'nationale ereschuld' ten opzichte van de veteranen in te lossen, is zeker 110 miljoen euro nodig. Maar de krijgsmacht heeft dat geld niet, aldus de CDA-bewindsman.

In de afgelopen maanden zou daarom naar een oplossing zijn gezocht. "Ik ben ermee bezig in het kabinet", stelde hij. De minister rekent er ook op dat de Kamerleden via hun fractievoorzitters druk blijven uitoefenen om het geld te vinden.

De groep waar het om gaat, bestaat uit veteranen die na een missie in het verleden (psychisch) ziek zijn geworden. Vele honderden van hen hebben daarover, soms jarenlange, rechtszaken lopen tegen Defensie om de geleden schade te verhalen. Na bemiddeling van de Nationale Ombudsman is er vorige zomer een speciale regeling bedacht waarmee alle betrokkenen veteranen in één klap konden worden afgehandeld. Tot woede van de militaire bonden en de meeste partijen is er tot nu toe niets mee gedaan, omdat er geen geld is. De regeling geldt voor naar schatting tweeduizend mensen die voor 1 juli 2007 hebben meegedaan aan missies naar onder meer Bosnië, Libanon, Korea, Cambodja en Nieuwe-Guinea.

(De Telegraaf)

Berlijn, 11 mei 2011 – Rel over Nazi-dossier

De bondskanselarij van de Duitse regeringschef Angela Merkel houdt delen van het omstreden Adolf Eichmann-dossier geheim. Daaruit blijkt dat het naoorlogse Duistland al veel langer dan aangenomen wist waar deze gewetenloze nazi, die als belangrijkste uitvoerder van de Holocaust geldt, in Argentinië ondergedoken was. Dat Merkel deze feiten onder de pet houdt, is omdat zij haar voorganger, kanselier Konrad Adenauer, wil beschermen.

Dit stelt advocaat dr. Christoph Partsch. Hij heeft de bondskanselarij via de informatiewet gedwongen om vierduizend geheime documenten over de naoorlogse veiligheidsdienst BND te publiceren. Maar een belangrijk gedeelte ontbreekt nog. “Merkel wil haar idool en partijgenoot Konrad Adenauer dekken, aldus de raadsman. “Onder Adenauer werd de BND opgericht, die vol met oud-nazi’s zat”, aldus Partsch. “Deze organisatie werd geleid door Reinhard Gehlen, een generaal onder Hitler. Onder druk van historici en journalisten heeft kanselier Merkel een groepje geschiedkundigen aangewezen die het omstreden verleden van de BND moeten onderzoeken. De BND wist, zo is bekend geworden, al in 1952 waar Adolf Eichmann in Zuid-Afrika heen was gevlucht. Zij deed echter niets met die kennis. Volgens de advocaat dr. Reinhard Geulen, die de stukken ook geopenbaard wil zien, zag Bonn Eichmann als risicofactor. “Men wilde hem niet arresteren, verhinderde het zelfs”.

De BND was bang dat hoge nazi’s in de West-Duitse overheid hun positie verloren. Dit was mogelijk geworden omdat Eichmann in interviews met de Nederlandse SS-er Willem Sassen de namen van honderden nazi’s had verklapt. Dat Merkel deze dossiers nu niet wil vrijgeven, heeft behalve met de bescherming van haar idool Adenauer nog met een andere overweging te maken: de belangen van Duitsland, andere landen en geheime diensten zouden door publicatie van de Eichmann documenten worden geschaad.

“Onzin”, stelt advocaat Partsch. “Het argument dat de neutraliteit van Duitsland daardoor in het Nabije Oosten in gevaar komt, klopt niet. En ook buitenlandse inlichtingendiensten als de Mossad en de FBI lopen geen risico omdat die de laatste jaren zelf al hun Eichmann-dossiers op internet publiek maakten”.

In 1960 ontvoerde een commando van Mossad-agenten Eichmann naar Israël. Zijn proces vond vijftig jaar geleden plaats. In 1962 werd hij opgehangen.

BLAMMAGE

Het is werkelijk een schande dat er nog steeds zaken hierover door Duitsland 'onder de toonbank weggemoffeld worden!!' Is Angela Merkel helemaal gek geworden??

Het is toch niet te geloven dat ze het daar in hun hoofd halen om oud-nazi's in de BND te zetten zeven jaar na de bevrijding! En hoe bedoel je je idool beschermen?? Wat voor idool als iemand het presteert om oud-nazi's in de BND plaats te nemen?

Helaas.....ondanks verwoede pogingen om schade te herstellen aan miljoenen Joden en andere oorlogsslachtoffers blijkt hieruit voor mij toch maar weer dat Duitsland niet te vertrouwen is als het onderwerp Tweede Wereldoorlog aan de orde is. Jammer, jammer.....

Nicole Planjer

BOEKBESPREKING

“Necropolis” van Boris Pahor, een grote Europese klassieker en een “must” voor onze boekenkast.

De Sloveense schrijver Boris Tahor was na de WO II in Joegoslavië een ‘persona non grata’ omdat hij kritiek leverde op het communisme van dictator Tito, maar ook in Italië werd Pahor gedwarsboemd omdat hij regelmatig een thema aansneed dat daar tot voor kort taboe was: de discriminatie en zelfs mishandeling van de Sloveense minderheid.

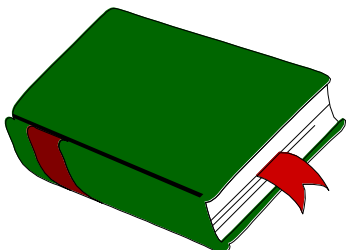
Na 1990 werd hij in Slovenië gerehabiliteerd en ontving hij in heel Europa onderscheidingen en literatuurprijzen. Zijn bekendste werk: Necropolis (1966) is nu eindelijk in het Nederlands vertaald.

Pahor belandde in 1943 in kamp Natzweiler en werd daar te werk gesteld als tolk en verpleger waardoor hij gelukkig niet in de zo beruchte steengroeve hoefde te werken. Dat heeft hem het leven gered. In zijn boek komt hij terug op zijn overlevingstactiek die hem ongetwijfeld het leven heeft gered: “Ik probeerde ervoor te zorgen dat de gevoelens niet konden doordringen tot de kern waar het overlevingsinstinct is genesteld. Ik keek met mijn ogen, maar stond mezelf niet toe de beelden tot mijn hart te laten doordringen”.

De periode in Natzweiler-Struthof is bepalend geweest voor zijn leven. Al op de eerste bladzijde noemt hij het kamp de ‘hoeksteen van mijn innerlijke wereld’.

Necropolis is een beklemmend boek, dat je door de vele schokkende details niet onberoerd laat. Maar het geeft ook blijk van een buitengewone levenskracht, van de wil om zich tot ver na de oorlog te blijven verzetten.

Het boek kosten euro 19,95, heeft 223 pagina’s en is vertaald door Pieter van de Drift, Anthos. ISBN: 9789041415615 Ambo/Anthos.

STICHTING COGIS

Kenniscentrum vervolging, oorlog en geweld

Voor vragen op het gebied van wetten en regelingen voor oorlogsgetroffenen, maar ook voor vragen over zelfhulpgroepen, therapeutische hulp of maatschappelijk werk, en voor literatuur over de tweede wereldoorlog en zijn gevolgen, kunt u terecht bij de Stichting Cogis.

Oorlogsgetroffenen, hun partners en kinderen (ook de naoorlogse generatie) zijn welkom bij

Stichting Cogis
Nienoord 5
1112 XE Diemen
Telefoon 020 – 660 19 30
Fax 020 – 660 19 31
E-mail info@cogis.nl

Bezoek is - na telefonische afspraak - iedere dag mogelijk.

“De bijdrage van Bank Giro Loterij en de Lotto maken het werk van het Nationaal Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg mogelijk”.

COLOFON

Redactie

Nicole Planjer
& Marjolijn de Loos

Inzenden kopij

Nicole Planjer
Mient 42
2564 KP Den Haag
Tel: 070 – 3606796

Uiterste datum inleveren kopij:
*(indien getypt in computer, s.v.p.
per e-mail of diskette meesturen)*

15 september 2011

Eindredactie

Nicole Planjer
e-mail: nplanjer@hotmail.com
& Marjolijn de Loos

Printed by

GrandPrix Copyrette
Parnassusweg 214
1076 AV Amsterdam
Tel: 020 – 664 59 09
Info@grandprixcopyrette.nl

Reisorganisatie

Marjolijn de Loos
e-mail: marjolijndeloos@gmail.com